

Státní okresní archiv Klatovy

Místní školní rada Bílenice

1893–1948

Inventář

EL NAD č.: 1526

AP č.: 583

Eva Ulrichová

Klatovy 2016

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Příloha: Seznam použitých zkratk	8
Inventární seznam	9

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Místní školní rady se zřizovaly na základě zákona č. 48/1868 ř. z., kterým byla vydána pravidla o postavení školy k církvi. Dohlížely na dodržování školských zákonů a nařízení vyšších školských úřadů, na školní docházku a na chování žáků. Dále se staraly o finanční i věcné potřeby školy, včetně školních budov i pozemků. Členové místní školní rady se volili ze zástupců školy, obce a náboženských společností. Volební období trvalo tři roky.

Obec Bílenice náležela až do konce školního roku 1892–1893 ke školní obci Bukovník, ale již od roku 1891 vyjednávali zastupitelé obce s Místní školní radou v Bukovníku o vyškolení obce Bílenice z Obecné školy Bukovník. Jelikož nedošlo k souhlasu o vyškolení, podala obec Bílenice v březnu 1892 žádost o zřízení jednotřídní školy k c. k. okresní školní radě v Sušici, která tuto žádost postoupila c. k. zemské školní radě. Výnosem ze dne 16. dubna 1893 schválila c. k. zemská školní rada otevření jednotřídní obecné školy v Bílenicích od školního roku 1893–1894. Z tohoto důvodu zaslala c. k. okresní školní rada v Sušici přípis starostovi obce Bílenice, aby neprodleně svolal schůzi obecního zastupitelstva, která měla zvolit tři členy a dva náhradníky do místní školní rady. K této volbě došlo dne 22. května 1893. Dalšími členy této rady byli starosta obce jako předseda místní školní rady, správce školy, farář z Bukovníku a zástupce panství Žichovice.

Místní školní rada najala dne 4. června 1893 místnost pro učebnu obecné školy v domě čp. 52 u pana Františka Jiříka za roční nájemné 50 zlatých.

Dne 29. července 1893 povolila c. k. zemská školní rada otevření Obecné školy v Bílenicích, která byla jednotřídní a navštěvovalo ji 91 dětí z přiškolené obce Bílenice, osady Lazna a Podolí. Škola byla zařazena do čtvrté třídy školního, což bylo 2 zlaté a 8 krejcarů ročně. Plat pro učitele činil 400 zlatých služného a 50 zlatých funkčního přídatku.

Dne 22. září 1894 žádali správce školy a obecní zastupitelstvo v Bílenicích c. k. okresní školní radu v Sušici o rozšíření obecné školy o druhou třídu. Okresní školní rada tuto žádost postoupila dne 3. října 1894 c. k. zemské školní radě, která dne 19. března 1895 povolila otevření druhé třídy v Bílenicích od začátku školního roku 1895/96 za předpokladu, že budou zajištěny všechny potřeby pro vyučování.

Místní školní rada ale chtěla otevřít druhou třídu až od školního roku 1896/97, protože stavěla novou školní budovu a otevřením druhé třídy o rok dříve by vznikly značné náklady. Správce školy toto uznal, ale namítal, že od školního roku 1895/96 bude ve škole 100 dětí, což bylo pro jeho zdravotní stav hodně zatěžující. Proto místní školní radě nabídl, že na výlohy spojené s otevřením druhé třídy přispěje. Tuto nabídku místní školní rada přijala a dne 5. června 1894

najala pro druhou školní učebnu místnost v domě čp. 54 u pana Tomáše Turka. Téhož dne vše oznámila c. k. okresní školní radě v Sušici a ta ustanovila Bedřicha Nepomuckého výpomocným vyučitelem v Bílenicích.

Místní školní rada vybrala pozemek na stavbu školní budovy již v době povolení školy v roce 1893. Ten se ale správci školy ani rodičům dětí nelíbil, protože byl velmi podmáčený. Z tohoto důvodu se v roce 1894 obec Bílenice domluvila s panstvím Žichovice o výměně pozemku. Dne 14. února 1895 zaslala místní školní rada stavební plán a rozpočet na stavbu školní budovy c. k. okresní školní radě v Sušici ke schválení.

Dne 4. března 1895 žádala místní školní rada o konkurzní řízení na stavbu školy, které se konalo dne 12. května 1895. Stavbu školy vydražil za 8500 zlatých Antonín Kalný za občany z Bílenic, kteří si vytvořili družstvo. Dne 27. září 1896 byla stavba školní budovy čp. 75 dokončena.

Místní školní rada v Bílenicích se scházela v místnosti školní budovy jednou až čtyřikrát ročně, kdy projednávala jak rozpočet místní školní obce, tak zajišťovala veškeré jí zákonem dané činnosti pro potřeby a fungování školy v Bílenicích.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k rozpuštění místních školních rad k 31. 12. 1920 vládním nařízením č. 605/1920 Sb., o místních radách školních a o místních výborech školních (pro školy menšinové). Nové místní školní rady a místní školní výbory (pro menšinové školy) byly voleny k 1. 1. 1921. Funkční období bylo čtyřleté, náplň činnosti zůstala stejná. Přímý dozor nad činností rady vykonávali okresní a zemští školní inspektoři.

V období okupace bylo vládním nařízením č. 115/1941 Sb., o složení místních (újezdních) školních rad ustanoveno, že členy místní školní rady jmenoval přednosta okresního úřadu. V obci Bílenice nedošlo k žádné změně ve složení již v tomto roce zvolené místní školní rady. K další změně došlo v roce 1943, kdy se nařízením ministra školství č. 302/1943 Sb., o místní školské správě zrušily místní školní rady. Jejich pravomoc přešla na starostu obce v sídle školní rady nebo mohl být jmenován jiný člen obecní rady, v případě potřeby i jiná osoba (pověřený představený školní obce).

K obnovení místních školních rad v roce 1945 došlo na základě výnosu MŠO č. 96/1945 (pokyny o úřadování školních úřadů (orgánů) místní, okresní a zemské správy). Jejich činnost se řídila vládním nařízením z roku 1920. Dne 22. února 1946 na schůzi Místního národního výboru v Bílenicích proběhla volba členů do místní školní rady.

Činnost místních školních rad zanikla zákonem č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, podle kterého byly od 1. ledna 1950 zrušeny školní obce. Jejich práva a závazky přešly na stát a finanční prostředky se staly součástí rozpočtu místního národního výboru v obci, v níž měla škola sídlo.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Dochované archiválie se pravděpodobně po celou dobu existence místní školní rady nacházely v budově školy. Do archivu byly předány společně s archiváliemi školy dne 17. 7. 1957 - přír. č. 496/57 Národní školou Bílenice. Archivní fond Místní školní rada Bílenice EL NAD 1526 byl v roce 1998 vyčleněn z archivního fondu Základní devítiletá škola Bílenice EL NAD 1251.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Fond obsahuje 1 úřední knihu, jejíž časový rozsah je 1893–1948. Jazykem archiválie je čeština. Fyzický stav archiválie je špatný, kniha má rozpadlou vazbu a uvolněné listy. Celkový rozsah fondu činí 0,01 bm.

V archivním fondu se nedochovaly zápisy ze schůzí po roce 1948 ani jiné archiválie.

V roce 2005 byly při zpracování fondu Základní devítiletá škola Bílenice, EL NAD 1251, přesunuty 2 knihy soupisů dětí z let 1899–1950 z fondu místní školní rady do fondu základní devítileté školy.

Při pořádání fondu nebyla provedena žádná vnitřní skartace.

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále podle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 a jeho Dodatků čj. SOAP/006-1300/2014, Základních pravidel pro zpracování archiválií čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 a Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze čj. AS/1-2-2020/99.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond obsahuje knihu zápisů ze schůzí z let 1893–1948, která poskytuje přehled o složení místní školní rady a její činnosti v daných volebních obdobích.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond zinventarizovala v roce 2015 a archivní pomůckou opatřila v roce 2016 ve Státním okresním archivu Klatovy Eva Ulrichová.

V Klatovech 19. 2. 2016

Eva Ulrichová

Seznam použitých pramenů a literatury

SOKA Klatovy. *Základní devítiletá škola Bílenice*. EL NAD 1251.

SOKA Klatovy. *Archiv obce Bílenice*. EL NAD 709.

SOKA Klatovy. *Místní národní výbor Bílenice*. EL NAD 7.

Říšský zákoník (Reichsgesetzblatt). Vídeň: c. k. dvorní a státní tiskárna, 1868.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1920.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1941.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1943.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé. Praha: Státní tiskárna, 1949.

Věstník ministerstva školství a osvěty. Praha: Státní nakladatelství, 1945.

JANÁK Jan, HLEDÍKOVÁ Zdeňka, DOBEŠ Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

TOPINKA, Jiří a kol. Příspěvek k pořádání školských fondů, *Archivní časopis*, 2008, roč. 58, č. 2.

Příloha: Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
c. k.	císařský-královský
čj.	číslo jednací
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
MŠO	Ministerstvo školství a osvěty
MŠR	místní školní rada
MV	ministerstvo vnitra
přír. č.	přírůstkové číslo
roč.	ročník
ř. z.	říšský zákoník
Sb.	sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedm. č.
------------	-------	---------------	-------------------

Úřední knihy

1	Zápisy ze schůzí	1893–1948	ukn 1
---	------------------	-----------	-------

Název archivní pomůcky:	Místní školní rada Bílenice
Značka archivního fondu:	MŠR Bílenice
Časové rozmezí:	1893–1948
Počet evidenčních jednotek:	1 (1 úřední kniha)
Počet inventárních jednotek:	1
Rozsah v bm:	0,01
Stav ke dni:	19. 2. 2016
Zpracovatel archivního fondu:	Eva Ulrichová
Zpracovatel archivní pomůcky:	Eva Ulrichová
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Pavel Havlovič dne 19. 2. 2016 – čj. SOAP/040-0265/2016